

Nr 31.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 3 §§ lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 3 mars 1950 dagtecknad proposition, nr 112, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

angående ändrad lydelse av 1 och 3 §§ lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar.

Härigenom förordnas, att 1 och 3 §§ lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

1 §.

Den, som — — — fosfor eller förening därav,
stendamm,
bensol eller — — — radioaktivt ämne.

Såsom yrkessjukdom — — — hudkräfta (kancer).

Den, som — — — fosfor eller förening därav,
bensol eller — — — radioaktivt ämne.

Såsom yrkessjukdom — — — hudkräfta (kancer);

10) kronisk manganförgiftning;

11) dammlunga, framkallad genom inverkan av oorganiskt ämne;

12) hudsjukdom, framkallad genom inverkan av tropiskt träslag eller ock av formalin vid arbete med konsthartslim.

¹ Senaste lydelse av 1 § se 1949:187 och av 3 § se 1936:384.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Beträffande försäkringen — — — — — nedan stadgas.
Arbete i — — — — — farligt arbete.

3 §.

Ersättning i anledning av yrkes- sjukdom skall icke utgå, med mindre arbetaren inom ett år eller vad angår yrkessjukdom, som framkallats genom inverkan av *stendamm*, röntgenstrålar eller radioaktivt ämne, inom tio år före dagen för sjukdomens yppande varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där fara föreligger för sjukdomen.

Ersättning i anledning av yrkes- sjukdom skall icke utgå, med mindre arbetaren inom ett år eller, vad angår yrkessjukdom, som framkallats genom inverkan av röntgenstrålar eller radioaktivt ämne, *kronisk manganförgiftning eller dammlunga, framkallad genom inverkan av organiskt ämne*, inom tio år före dagen för sjukdomens yppande varit sysselsatt med arbete i verksamhet, där fara föreligger för sjukdomen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1950 men skall icke äga tillämpning i fråga om yrkessjukdom, som icke omfattas av förut gällande lag, därest sjukdomen yppats före nämnda dag, och ej heller beträffande dylik sjukdom, som yppats senare, därest arbetaren icke efter lagens ikraftträdande varit utsatt för inverkan av den art, som framkallat sjukdomen.

Före propositionens avlämnande ha vid innevarande års riksdag väckts *dels* likalydande motionerna nr 247 i första kammaren av herr *Sunne m. fl.* och nr 305 i andra kammaren av fröken *Liljedahl m. fl.*, *dels* ock motionen nr 306 i andra kammaren av fröken *Elmén m. fl.*

I motionerna I: 247 och II: 305 har yrkats »att riksdagen måtte besluta hemställa hos Kungl. Maj:t om utredning av frågan om hänförande av sjukdomen tuberkulos som yrkessjukdom enligt lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar».

I motionen II: 306 ha motionärerna hemställt »att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande yrkesmyalgiens natur och lämpligheten av att hänföra den till yrkessjukdom i lagens mening samt att

Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen föranleder».

Motionerna ha hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet i samband med förevarande proposition.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det genom propositionen framlagda lagförslaget, ävensom i fråga om de skäl, som motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse för skälen ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen och motionerna.

I *propositionen* föreslås sådan utvidgning av lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar, att såsom yrkessjukdom omfattad av försäkringen skall anses jämväl *dels* kronisk manganförgiftning, *dels* dammlunga, framkallad genom inverkan av oorganiskt ämne, *dels* ock hudsjukdom, framkallad genom inverkan av tropiskt träslag eller ock av formalin vid arbete med konsthartslim.

Enligt förenämnda lag skall den, som enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete är försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbete, anses försäkrad även för vissa yrkessjukdomar. Ersättning i anledning av dylik sjukdom utgår enligt i huvudsak samma grunder som för olycksfall i arbete.

Yrkessjukdomsförsäkringslagen innehåller ej någon allmän bestämmelse om rätt till ersättning vid sjukdom, som orsakats av den försäkrades arbete; lagen har i stället en förteckning över fall, som berättiga till ersättning. I denna förteckning, som är intagen i 1 §, angivas såsom ersättningsbara sjukdomar *dels* — i paragrafens första stycke — yrkessjukdomar, som uteslutande eller till övervägande del framkallats genom inverkan av vissa uppräknade giftiga ämnen eller viss strålning, *dels* ock — i andra stycket — vissa närmare angivna sjukdomar, därest de uteslutande eller till övervägande del orsakats av den försäkrades arbete. Bakom denna avgränsning av de ersättningsbara sjukdomarna ligger tanken, att försäkringen bör omfatta endast sådana sjukdomar, vilkas uppkomst lätt kan ledas tillbaka till arbetet eller därmed sammanhängande förhållanden.

Denna principståndpunkt har man sedan icke frångått vid de ändringar, som tid efter annan företagits i lagen (nr 335/1930; 384/1936; 211/1938; 226/1944 och 187/1949) och därvid har området för de ersättningsbara sjukdomsfallen vidgats genom att lagens nyssnämnda förteckning i olika avseenden kompletterats.

Vid remiss den 3 februari 1950 till lagrådet har *föredragande departementschefen, statsrådet Möller*, anfört bland annat följande:

»Nu föreligga från skilda håll framkomna förslag att under försäkringen inordna nya yrkessjukdomar, nämligen sjukdom, framkallad genom inverkan av mangan (manganförgiftning), lungsjukdom, framkallad ge-

nom inandning av hårdmetall damm (hårdmetall dammlunga), samt hudsjukdom, som orsakats av konsthartslim, tropiska träslag eller vissa cellulosa-preparat.

Vid remissbehandlingen ha samtliga hörda myndigheter och sammanslutningar tillstyrkt, att sjukdomen manganförgiftning — åtminstone i viss utsträckning — upptages i lagen såsom ersättningsberättigad sjukdom. En utvidgning av lagens tillämpningsområde med avseende å sjukdomen hårdmetall dammlunga har också förordats i flertalet yttranden. Däremot har tveksamhet yppats huruvida de avsedda hudsjukdomarna borde i detta sammanhang föras in under yrkessjukdomsförsäkringen.

Den i ärendet förebragta utredningen synes mig bestyrka, att en ytterligare utvidgning av yrkessjukdomsförsäkringslagens tillämpningsområde är välmotiverad. En sådan utvidgning synes ock kunna göras utan att man därigenom föregriper resultatet av den översyn av hithörande lagstiftning, varmed socialvårdskommittén är sysselsatt. I det läge, vari yrkessjukdomsförsäkringen nu befinner sig, bör emellertid tillses att man, när lagens ram göres vidare, ej frångår de grunder, på vilka den gällande lagstiftningen vilar. Även om det ur allmänna sociala synpunkter måste anses önskvärt att yrkessjukdomsförsäkringslagen får en såvitt möjligt vid omfattning, anser jag därför att viss försiktighet bör iakttagas vid genomförandet av den nu föreslagna utvidgningen av lagens tillämpningsområde.»

Lagrådet har lämnat förslaget utan anmärkning.

I anledning av *motionerna* må här vidare anmärkas följande.

Vid 1948 års riksdag väckte herrarna *Holmberg* och *Hagberg* i Luleå en motion (II: 79), däri hemställdes om utredning och förslag till ny lag om yrkessjukdomar. I motiveringen till nämnda yrkande berördes även *tuberkulosen*. Enligt motionärerna borde i en reviderad lag om yrkessjukdomar med yrkessjukdom förstås varje sådan sjukdom som bevisligen eller med stor sannolikhet orsakats:

1) av å arbetsplatsen eller arbetsprocessen förekommande kemiska föreningar,

2) av å arbetsplatsen eller i arbetsprocessen förekommande fysikalisk påverkan,

3) av ovanliga ansträngningar, upprepade stötar, ensidiga och fortgående rörelser,

4) av smitta ådragen i arbetet vid direkt eller indirekt vård av sjuka människor eller djur.

Andra lagutskottet, som behandlade motionen, uttalade i sitt utlåtande nr 8, att lagens konstruktion stundom ledde till resultat, som icke voro tillfredsställande.

Utskottet fortfor:

En viss yrkessjukdom kan berättiga till ersättning enligt lagen, under det att andra liknande sjukdomar ej medföra sådan rätt därför att de ej äro upptagna i förteckningen. Enligt utskottets mening är en översyn av lagen påkallad. Socialvårdskommittén torde emellertid inom kort komma att i samband med den kommittén åvilande översynen av den sociala olycksfallsförsäkringslagstiftningen verkställa en utredning av frågan om införande av ersättningsrätt vid andra yrkesåkommor än de i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar för närvarande angivna sjukdomarna. Därvid torde kommittén även komma att överväga möjligheterna att använda nya principer för bestämmandet av de sjukdomar, som skola berättiga till ersättning enligt lagen.

På anförda skäl ansåg utskottet någon framställning till Kungl. Maj:t med begäran om utredning icke erforderlig.

Sedan Kungl. Maj:t den 12 juni 1942 anbefallt *riksförsäkringsanstalten* och *medicinalstyrelsen* att gemensamt verkställa av riksdagen begärd utredning av frågan, om och i vad mån sådana smittsamma sjukdomar, som kunna överföras från djur till människor, borde inbegripas under yrkessjukdomsförsäkringslagen, redovisade ämbetsverken i samråd med statens institut för folkhälsan i utlåtande den 26 mars 1943 då föreliggande resultat av utredningen. Därvid förklarade myndigheterna, att en del särskilda spörsmål, däribland frågan om upptagande av såväl bovin som human tuberkulos såsom yrkessjukdom, komme att göras till föremål för vidare utredning.

I och för denna ytterligare utredning begärde medicinalstyrelsen den 25 maj 1944 från styresmännen för vissa lasarett, vissa sjukstuguläkare, sanatorieläkare, tuberkulossjukstuguläkare, läkare vid epidemisjukhus samt sjukhuscheferna vid sinnessjukhusen uppgifter angående under tiden 1 januari 1942—31 december 1944 inträffade fall av tuberkulos bland personal vid ifrågavarande sjukvårdsanstalter. Sedan de begärda uppgifterna inkommit till medicinalstyrelsen, har materialet inom styrelsen ingående bearbetats. Här skall endast redovisas följande tabell, utvisande det relativa antalet tuberkulosfall under perioden 1942—1944.

Antal tuberkulosfall årligen per 1 000 befattningar.

Sjukhus typer	15—19 år	20—24 år	25—29 år	30—39 år	40 år och däröver	Summa
Statens sinnessjukhus	11,4	20,3	8,4	6,4	3,1	6,2
Lasarett, sjukstugor och epidemisjukhus	8,8	8,3	11,2	3,3	0,9	5,5
Tuberkulosanstalter	17,3	31,8	21,1	13,2	4,6	15,2
Summa	10,0	14,1	13,7	5,6	2,5	6,5

Av tabellen framgår, att antalet sjukdomsfall varierar med åldern. Sjukfrekvensen i åldersgrupperna över 30 år är som synes betydligt lägre än i de yngre åldersgrupperna. En viss olikhet förefinnes vidare mellan de olika

grupperna av sjukhus. Sjukfrekvensen vid tuberkulosanstalterna ligger betydligt högre än vid de övriga sjukhusen. En teoretisk undersökning utvisar, att avvikelserna sannolikt icke äro slumpens verk. Av materialet framgår vidare, att en viss olikhet kvarstår i sjukfrekvens mellan ekonomipersonal och sjukvårdspersonal, så att den senare, även med hänsyn tagen till olikheten i åldersfördelning, uppvisar högre sjukfrekvens.

Resultatet av utredningen framlade ämbetsverken i skrivelse till Konungen den 12 maj 1948. I denna uttalas bland annat följande:

Utredningen har visat, att det föreligger en översjuklighet i tuberkulos bland tuberkulossjukvårdsanstaltens personal, men det tillgängliga materialet medger icke ett svar på frågan om orsakerna härtill. Ämbetsverken ha därför funnit sig nödsakade att fortsätta utredningen på så sätt, att frågeformulär av annan typ utsändas till ett större antal sjukvårdsinrättningar av olika slag. Ett nytt och färskare material kan nämligen förväntas ge fastare hållpunkter för bedömandet av frågan om samband mellan tjänstgöring och tuberkulosmitta. Detta är icke enbart beroende på att ett större material tillåter säkrare slutsatser rent statistiskt sett utan också på att förhållandena kunna förväntas bliva i viss mån lättare att bedöma. Numera vaccineras sjukvårdspersonal före tjänstgöringens början i allt större utsträckning och man kan därför räkna med att så gott som all personal varit tuberkulinpositiv vid tjänstens början under de senaste åren. En ny utredning kan därför förväntas ge en klarare uppfattning även om superinfektionens eventuella betydelse. Av ovan anförda skäl och då det för närvarande visat sig icke vara praktiskt möjligt att i det enskilda fallet avgöra, om smitta ådragits i tjänsten eller icke, finna ämbetsverken sig emellertid nu icke kunna förorda, att tuberkulos inrymmes bland yrkessjukdomarna.

Vad slutligen den bovina tuberkulosen beträffar har densamma visat snabb tillbakagång och spelar för närvarande en i jämförelse med vad tidigare varit fallet mycket underordnad roll. Den 1 juli 1947 voro sålunda följande län helt fria från bovin tuberkulos: Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Inom övriga län stå 75 å 90 procent av samtliga kreatursbesättningar under tuberkuloskontroll. Man har därför alla skäl att antaga, att den bovina tuberkulosen kommer att framdeles än ytterligare minska. Med hänsyn härtill och då sambandet mellan ett insjuknande i bovin tuberkulos och den sjukes arbete ofta kan vara lika svårt att klarlägga som då det gäller human tuberkulosmitta, finna ämbetsverken tillräckliga skäl icke heller föreligga att nu inordna smitta med bovina tuberkelbaciller under yrkessjukdomsförsäkringslagen.

Sammanfattningsvis meddela ämbetsverken, att de på grundval av föreliggande utredning icke ansett sig kunna förorda, att vare sig human eller bovin tuberkulos upptages såsom yrkessjukdom i yrkessjukdomsförsäkringslagen, men att hithörande frågor komma att göras till föremål för fortsatt utredning.

Vad sedan *yrkesmyalgien* beträffar skall här nämnas, att 1940 års lagtima riksdag i skrivelse nr 360 anhöll, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa

utredning angående orsakerna till och omfattningen av sådana *sjukdomar i muskler och leder, som kunna förorsakas genom inverkan på övervägande mekanisk väg av arbetet*, samt för riksdagen framlägga de förslag, till vilka utredningen kunde föranleda.

De av riksdagen begärda utredningarna verkställdes enligt lämnat uppdrag av riksförsäkringsanstalten i samråd med medicinalstyrelsen och statens institut för folkhälsan, vilka den 26 mars 1943 i ärendet avgåvo utlåtande.

I utlåtandet uttalas följande, som i förevarande sammanhang är av intresse:

De smärttillstånd i de övre extremiteterna, som populärt ofta hänföras till *skrivkramp i mera vidsträckt bemärkelse* utgöras av åkommor i och omkring *leder* (artriter, periartriter, peritendiniten), i *muskler* (myalgier), i *kärtsystemet* och i *nerver* (kärlnuroser, neuriter och neuralgier). Dessa senare sinsemellan olika sjukdomstyper kunna emellertid i praktiken icke alltid med tillräcklig säkerhet särskiljas ifrån varandra. De gripa dessutom in i varandra och uppträda sålunda ofta ej ensamt för sig utan i förening.

De åkommor i musklerna, som i allmänhet benämnas *myalgier*, kunna vara primära sjukdomstillstånd och i så fall vara föranledda av visst ansträngande arbete, men framträda lika ofta såsom yttringar av andra sjukdomar i leder m. m. De äro ofta av reumatisk art (något som ofta kan anses liktydigt med frånvaron av känd eller påvisbar orsak utöver viss konstitutionell disposition).

Det material, som ämbetsverken i detta sammanhang kunnat införskaffa, är visserligen i sin mån begränsat. Det har dock framgått, att — likasom t. ex. senskideinflammation och epikondylit, artrit, parestesi m. m. ingalunda äro särskilt för kontorsarbete karakteristiska sjukdomar — så förekomma även samtliga övriga här ifrågakvarande sjukdomstillstånd i de övre extremiteterna (med undantag av skrivkramp och telegrafistkramp i förenämnda trängre bemärkelse) i stor utsträckning även *utom ramen* för sådant kontorsarbete, som enligt de lämnade direktiven för utredningen i fråga, i detta sammanhang närmast varit föremål för uppmärksamhet. Detta gäller icke minst neuriter och neuralgier. Det är därvid tills vidare ovisst, huruvida och till vilken grad i olika fall yrkesarbete av olika slag (och ej endast kontorsarbete) kan medverka till dylika sjukdomstillstånd med lokalisation även i andra kroppsdelar än de övre extremiteterna (varibland även t. ex. ischias). Redan de jämförelsepunkter mellan olika variationer, som härutinnan i ett fleral olika fall föreligga, häntyda på svårigheter av liknande art redan vid den förevarande frågans begränsning *beträffande arbetare i allmänhet* till sjukdomar endast i de övre extremiteterna. Men även med sådan *begränsning* göra sig svårigheterna gällande redan vid den behandlande läkarens fastställande objektivt av arten (diagnostiseringen) av den sjukdom varom är fråga — dess särskiljande såsom en åkomma övervägande i muskler (myalgier) eller i nerver (neuriter och brachialgier) eller i eller kring leder eller i kärtsystem m. m. samt sjukdomens sammanhang med vissa anatomiska sjukdomstillstånd eller deformiteter. Härtill skulle komma den *ytterligare* svårigheten att i det särskilda fallet bedöma det till äventyrs fastställda sjukdomstillståndets (däri inbegripna de anatomiska faktorernas) samband med vederhörande yrkes-

arbete eller mer eller mindre övervägande beroende av vissa andra orsaker, som kunna vara främmande för arbetet (varibland nervösa och psykiska).

Med beaktande särskilt av förekomsten i samband med det nutida *kontorsarbetet* — förutom i sin mån av senskideinflammation, epikondylit och skrivkramp (i förenämnda trängre bemärkelse) — i till synes *anmärkningsvärt stor utsträckning* även av andra sjukdoms- och smärttillstånd i de övre extremiteterna, har likväl övervägts, huruvida det icke redan nu skulle låta sig göra, att, med begränsning möjligen endast till sådana fall, där det sjukliga tillståndet kan sättas i samband med *visst särskilt slag av sådant arbete*, medtaga även övriga smärttillstånd i skuldror, armar eller händer, än de nyss särskilt nämnda, *så snart* de anses förorsakade av sådant slags ensidigt ansträngande kontorsarbete. Ämbetsverken och institutet hava emellertid i anslutning till vad ovan anförts och på läkarvetenskapens nuvarande ståndpunkt funnit en sådan anordning — som givetvis skulle förutsätta en ingående prövning från fall till fall av *alla* föreliggande omständigheter — vara förbunden med så stora svårigheter, att den nu icke ansetts kunna förordas.

Ämbetsverken och institutet hava alltså stannat vid att bland de sjukdomar, som här kunna komma i fråga, tills vidare *medtaga* — förutom senskideinflammation, slemsäcksinflammation och epikondylit — *endast skrivkramp (i ovan angivna trängre mening) och telegrafistkramp samt övriga såsom »koordinatoriska» betecknade yrkesneuroser*. Under förutsättning att så sker, lär vid tillämpning av en dylik eventuell ny lagstiftning viss erforderlig ytterligare erfarenhet vinnas om de närliggande övriga sjukdomarna.

I proposition nr 50 till 1944 års riksdag föreslogs i enlighet därmed, att såsom yrkessjukdom skulle jämväl anses kramp eller darrning i armens eller handens muskler eller annan rubbning i dessa musklers samverkan (koordination) vid skrivning för hand eller med maskin eller vid telegrafering, piano- eller fiolspelning, spinning, mjölkning eller annan därmed jämförlig verksamhet, därest arbetet består i fortgående ensidig verksamhet.

Propositionen behandlades av andra lagutskottet, vilket i sitt utlåtande nr 20 hemställde om bifall till propositionen.

Utskottets utlåtande godkändes av riksdagen.

I *Svenska Läkartidningen*, årgång 1948, sid. 1205, behandlas i en artikel av medicine doktorn Torsten Lindqvist yrkesmyalgien. Ur artikeln må här följande återgivas:

På en medicinsk mottagning vid ett sjukhus är det en stor grupp av människor, som söker bot för smärttillstånd i skulderregionen och armarna. Diagnostiken av dessa fall hör ej alltid till de lätta problemen, och man har att genomgå ett vidlyftigt undersökningsschema, innan man med något så när gott samvete kan anse fallet penetrerat.

Hur noga man än undersöker, är det emellertid ytterst vanligt, att man inte kommer fram till någon säker diagnos. Många slänger fallet i någon av de diagnostiska skräphögar, som bär namnen »reumatism» eller »neuros». Sedan skrivkrampen blev accepterad som yrkessjukdom, rubriceras smärtor i armarna hos kontorspersonal såsom skrivkramp av vissa kollegor,

utan att de ta hänsyn till de stränga krav på diagnosen av detta tillstånd, som lagen uppställer.

Vid de undersökningar, som jag nyss har berört, har man ingående ägnat sig åt skelett, leder, bursor, senfästen och nervsystem. Men man har glömt någonting mycket viktigt, nämligen själva musklerna. Det är förbluffande, hur liten uppmärksamhet, som man i regel ägnar åt dessa.

De av sjukdomen drabbade utgöras nästan utan undantag av människor, som i sitt arbete särskilt anstränga armarna. Endast sällan ha de dock tungt kroppsarbete. Vi finna inte smeder eller plåtslagare, stenhuggare eller skogsarbetare, d. v. s. inte folk, som rör armarna i tungt arbete. I stället är det fråga om personer, som i sitt arbete måste *fixera* ena armen eller båda armarna i viss ställning med tillhjälp av musklerna. Vi möta framför allt kontorspersonal, såsom skrivmaskinsflickor och skötare av bokföringsmaskiner, vidare frisörer och tandläkare, som måste arbeta med ena armen fixerad i abducerad ställning, inte sällan telefonister. På landet är eller kanske rättare var det statarhustrurna med deras mjölkningsarbete; här spelade nog armställningen vid mjölkningen större roll för smärtornas uppkomst än bärandet av de tunga mjölkflaskorna. De senaste åren ha vi fått en alldeles ny grupp: medelklassens husmödrar, som sträva efter att utan hembiträde hålla uppe samma standard som förut, och som därvid få sina armmuskler förstörda av ett arbete, där de knyta musklerna i stället för att låta dem arbeta rytmiskt.

De flesta av dessa patienter söka läkare på grund av smärtor. Dessa lokaliseras i synnerhet till trapeziusområdet, skuldran, biceps och till radialisgruppen på underarmen. Denna smärta brukar komma efter en stunds, ibland först efter några timmars arbete och sedan öka allt efter som dagens arbete fortskrider. Den kan lätt något genom avslappningsrörelser men kommer snart tillbaka med samma styrka vid fortsatt arbete. Den upphör inte i och med att arbetet slutar, så som besvären gör vid en enkel skrivkramp, utan fortsätter länge efter arbetets slut, stundom så att den stör nattsömnen. Även psykiska spänningstillstånd kan öka smärtans intensitet.

Några egna ingående undersökningar angående vanligheten av denna sjukdomsbild har jag ej varit i tillfälle att göra. Jag har endast under mitt poliklinikarbete såväl i Uppsala som i Göteborg frapperats av den talrika förekomsten av dylika fall. Kolleger med stort klientel av kontorsanställda ha meddelat mig, att de ha gjort liknande erfarenheter.

Yrkesmyalgien är säkert vanligare än skrivkrampen, sannolikt vanligare än humerusepicondyliten. Den förväxlas ej sällan med dessa båda tillstånd. Dessa äro erkända såsom yrkessjukdomar i lagens mening. För yrkesmyalgien ha vi, som jag förut har framhållit, att i arbetet se den väsentliga orsaken till sjukdomen. Varför skall då inte även den erkännas såsom berättigad till ersättning såsom yrkessjukdom?

Vilka invändningar kan man då resa?

Det kan sägas, att diagnosen är svår, och att den alltid har ett visst mått av godtycklighet över sig. En läkare kan komma att acceptera fall, som en annan vägrar ersättning. Det skall gärna medges, att diagnosen inte alltid är lätt, i all synnerhet inte gent emot vissa »reumatiska» tillstånd. En noggrann undersökning av patienten och en samvetsgrann yrkesanamnes leder dock i flertalet fall till målet. Svårigheten att diagnostisera har dock ej avhållit oss från att ge ersättning på andra områden, där diagnosen är betydligt vanskligare. Jag behöver blott nämna gengasförgiftningen. Vem

känner ej ett betydande obehag, när han skall ge sig på att diagnostisera en skrivkramp? Det finns epicondyliter av säkert reumatisk genes, men en patient med epicondylit får ersättning, om han har fått den under sådant arbete, som lagen förutsätter.

Själv är jag benägen att tro, att många fall, som rubriceras såsom epicondyliter, i själva verket äro yrkesmyalgier. Många av dessa förlägga vanligen smärtan till epicondylen. Om de hamna hos en schablonmässigt diagnostiserande läkare, som kanske ej ens känner begreppet yrkesmyalgi, få de diagnosen epicondylit och därmed ersättning. Om de komma till en mera kunnig och samvetsgrann kollega, få de den riktiga diagnosen men ingen ersättning. Kan det vara riktigt med en lagstiftning, som låter patienten bli lidande på att han råkar söka en kunnig läkare? Det är ej ovanligt med fall, där man har en kombination mellan epicondylit och yrkesmyalgi. De få ersättning för sin epicondylit, men hur skall man förfara, om epicondyliten läker ut och myalgien står kvar? Skall man låta försäkringen betala röntgenbehandlingen för epicondyliten men inte massagen för myalgien? Dylika, för en samvetsgrann men kanske alltför formalistisk läkare synnerligen pinsamma avgöranden skulle man slippa, om även yrkesmyalgien betraktades såsom yrkessjukdom i lagens mening.

Utskottet. Mot den i propositionen föreslagna utvidgningen av tillämpningsområdet för yrkessjukdomsförsäkringslagen har utskottet ej funnit anledning till erinran.

Vad beträffar den genom motionerna I: 247 och II: 305 väckta frågan om hänförande av tuberkulosen såsom yrkessjukdom framgår av den ovan lämnade framställningen att riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen så nyligen som 1948 på grundval av då skedd utredning icke ansett sig kunna förorda, att vare sig human eller bovin tuberkulos upptoges som yrkessjukdom i yrkessjukdomsförsäkringslagen. Samtidigt uttalade emellertid ämbetsverken, att spørsmålet komme att göras till föremål för fortsatt utredning. Enligt vad utskottet under hand erfarit pågår för närvarande denna utredning. Vid sådant förhållande föreligger enligt utskottets mening ej anledning att hos Kungl. Maj:t göra sådan framställning, som i de nämnda motionerna påyrkas.

Utskottet har i tidigare sammanhang uttalat, att enligt utskottets mening en översyn av yrkessjukdomsförsäkringslagen vore påkallad. Den inom socialvårdskommittén pågående översynen av den sociala olycksfallsförsäkringslagstiftningen inbegriper också yrkessjukdomsförsäkringslagen. Utskottet har sig bekant, att inom kommittén dryftats möjligheten att använda nya principer för bestämmandet av de sjukdomar, som skola berättiga till ersättning enligt lagen. Kommitténs arbete med hithörande frågor är avsett att slutföras i år. Med hänsyn härtill anser utskottet att kommitténs ställningstagande bör avvaktas innan det genom motionen II: 306 aktualiserade spørsmålet om yrkesmyalgien, som ju endast för några år sedan gjordes till föremål för prövning i nu berörda hänseende, upptages till förnyat övervägande.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition;
samt

B. att motionerna I: 247 och II: 305 samt II: 306 icke
måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 20 april 1950.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Forslund, Sten, Hallagård,
Wistrand, Nils Elowsson, Carl Eric Ericsson* och Weiland;

från andra kammaren: herrar Jacobsson i Igelsbo, Hellbacken, Ryberg,
fru Johansson i Norrköping*, herrar Nilsson i Göteborg, Hagård, fröken
Höjer och herr Jansson i Hällefors.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
